

HODNOCENÍ UMĚLECKÝCH DOKTORÁTŮ NA AVU: KRÁTKÝ NÁVOD PRO HODNOTITELE A HODNOTITELKY

- Doktorské studium v oblasti volného umění spočívá ve formulaci a důkladném rozpracování uměleckého zkoumání.
- Toto zkoumání je vedeno uměleckou praxí a může být naplňováno v rámci příslušné umělecké formy, nikoliv výhradně verbálním jazykem.
- Konečným výstupem doktorského studia je disertační práce, která se může skládat z různých tvůrčích komponentů v různých formátech a formách. Součástí disertační práce by mělo být vysvětlení vzájemné provázanosti jejích jednotlivých komponentů, doplněné o seznam referencí.
- Tato provázanost je zásadní pro hodnocení umělecké disertační práce, která je hodnocena jako celek, nikoliv jako suma nesouvisejících částí, které jsou hodnoceny zvlášť.
- Umělecký doktorát představuje významný a originální příspěvek k současné umělecké praxi.
- Svým přínosem pro uměleckou praxi umělecký doktorát zároveň přispívá k novým formám poznání a porozumění. Může jít např. o širší pochopení specifického aspektu v oblasti současného umění, jeho vztahu k jiným oborům nebo o rozšířené chápání světa, které umělecká praxe a výzkum umožňují.
- Umělecký doktorský projekt prokazuje povědomí o širším uměleckém, historickém a intelektuálním kontextu, do kterého je zasazen.

PODROBNÉ ZÁSADY HODNOCENÍ UMĚLECKÝCH DOKTORÁTŮ NA AVU

1. CO JE HODNOCENO: VÝZKUM VEDENÝ PŮSOBIVOU UMĚLECKOU PRAXÍ

1.1. Komplexní, avšak specificky zaměřený výzkumný projekt, jehož hnací silou je umělecká praxe.

Doktorské studium v oblasti volného umění zahrnuje formulaci a hloubkové řešení uměleckého zkoumání po dobu 4 až 6 let. Výzkumný proces jako takový je veden uměleckou praxí a má podobu systematického vytváření souboru výstupů, které jsou tematicky a formálně ucelené. Tyto výstupy mají umělecký přínos a dokáží vytvářet nové estetické a konceptuální prostory, kriticky reflektovat existující perspektivy v oblasti umění a dále je rozvíjet či navrhnout alternativy.

1.2. Zkoumání prostřednictvím umělecké praxe

Umělecký doktorát má podobu zkoumání prostřednictvím umělecké praxe, pro které si stanovuje vlastní metody, a tím přispívá k rozvoji existujících forem uměleckého myšlení ve výzkumu. Má jasně vymezenou motivaci, intenci a epistemický zájem, který má dlouhodobý charakter a může být zkoumán po řadu let. Na rozdíl od výzkumných otázek teoretických disciplín např. v humanitních vědách nemusí být zkoumání v rámci uměleckého doktorátu formulováno výhradně prostřednictvím verbálního jazyka, může být formulováno v rámci příslušné umělecké formy.

1.3 Syntetizované výsledky uměleckého doktorátu

V závěrečném výstupu doktorského studia (disertační práci) mohou být výsledky tohoto zkoumání prezentovány v různých formách, mezi něž patří výtvarná díla, vizuální eseje, výzkumné výstavy, performativní přednášky, zvukové knihy, autorské knihy, materiálové knihovny, epistemické objekty, odborné nebo literární texty, výzkumné deníky apod., nebo jejich kombinace. Kombinace a počet částí se volí podle zaměření každé disertační práce. Příslušná argumentace a vysvětlení vzájemné provázanosti jednotlivých částí doplněné seznamem referencí je očekávanou kvalitou disertační práce. Umělecká doktorská práce je hodnocena jako celek vzájemně provázaných složek, nikoliv jako suma nesouvisejících částí (např. samostatným hodnocením umělecké praxe jako praxe a textové složky jako teorie).

1.4 Přístupnost

Projekt disertační práce musí být trvale archivován a je po svém dokončení veřejně přístupný a sdílitelný.

2. KDO HODNOTÍ: HODNOTÍCÍ KOMISE JE TVOŘENA PŘEVÁŽNĚ UMĚLKYNĚMI A UMĚLCI

Hodnocení musí provádět profesionální odborníci a odbornice z oblasti současného umění. Převážnou většinu hodnotící komise musí tvořit aktivní umělci a umělkyně. Zbývající členky a členové komise budou vybráni v závislosti na výzkumném zaměření disertačního projektu.

3. JAKÝM ZPŮSOBEM SE HODNOTÍ: KRITÉRIA

3.1 Přínos pro oblast umění

Umělecká doktorská práce představuje významný přínos pro oblast umění, zejména pro uměleckou praxi. Hodnocení není prováděno podle zásad jiného oboru. Doktorský projekt uměleckého výzkumu by například neměl být hodnocen podle standardů teorie a dějin umění. To platí i v případě mezioborových uměleckých doktorátů a u prací s výraznou umělecko-historickou nebo umělecko-kritickou složkou, které jsou stále hodnoceny jako umělecká praxe, nikoli jako teorie umění, dějiny umění, sociologie, atd. Přínos umělecké doktorské práce pro jinou

než uměleckou disciplínu může být součástí výzkumu, tento přínos však nelze posuzovat odděleně od uměleckého přínosu.

3.2 Přínos k novým formám poznání a porozumění

Umělecký doktorát svým přínosem pro uměleckou praxi významně přispívá jak k ustáleným, tak novým formám poznání a porozumění. To může znamenat např. zprostředkování širšího pochopení určitého aspektu z oblasti umění, vztahu umění k jiným oborům, nebo rozšířeného chápání světa, které umožňuje umělecká praxe a výzkum. Může to také znamenat narušení nebo zpochybnění ustálených hranic poznání.

Disertační projekt musí být systematickou originální prací s potenciálem zvýšit úroveň dovedností nebo odborných znalostí v oblasti volného umění. Jedná se o formu poznání v akci, která odhaluje vnitřní inteligenci stojící v jádru umělecké praxe. Nepotřebuje oporu v externí teorii k ospravedlnění toho, co dělá. To neznámá, že zde není vyžadována znalost relevantní teorie (viz následující bod), ale že projekt není pouhou uměleckou ilustrací existující teorie.

3.3. Povědomí o kontextu a historické linii, do níž je práce zasazena

Umělecký doktorát prokazuje povědomí o širším kontextu, do kterého je zasazen – o jeho historii a o vztahu, který s tímto kontextem doktorský výzkum vytváří. Zkoumání, které je základem uměleckého doktorského projektu, tak prokazuje porozumění své pozici v širším poli umělecké produkce, a to jak v jejím současném stavu, tak i historicky. V případě interdisciplinárního projektu výzkum prokazuje porozumění jak interdisciplinárnímu kontextu, v němž je situován, tak historii tohoto kontextu.

3.4 Vhodné formáty a metody

Projekt uměleckého doktorátu vyvíjí vhodné formáty a metody pro provádění výzkumu prostřednictvím umění a umění prostřednictvím výzkumu. Na rozdíl od vědních disciplín, kde jsou metodologie zkoumání pevně dané, si v uměleckých výzkumných projektech doktorandi a doktorandky mohou vytvářet své vlastní postupy a metody, které propojují formu a obsah – jak v procesu, tak v konečné prezentaci.

Tento dokument vypracovala v rámci projektu LARGE Irina Gheorghe ve spolupráci s Magdou Stanovou, Markétou Dolejšovou a Anettou Monou Chisou jako návod pro hodnocení uměleckých doktorátů na AVU.